

Boris Šuligoj

Bolje samouprava kot država

V ponedeljek so večinski lastniki Luke Koper uprizorili parodijo na skupščino domnevno resne, za državo pomembne in strateške družbe. Spremenili so statut družbe, po katerem bodo lahko nadzorniki imenovali še petega člana uprave.

Družba že leto dni – uspešno – deluje s samo tremi člani uprave. Zakaj bi bil torej potreben peti, predstavniki države niso znali odgovoriti. Celo predsedujoči skupščine odvetnik Stojan Zdolšek si ni mogel kaj, da ne bi ironično pripomnil: »Lastniki so petega člana uprave najverjetneje predvideli zaradi recesije ...«

Če bi predstavniki zaposlenih na skupščini katerega koli resnega podjetja brali levite lastnikom kapitala, bi to delovalo anahronistično. Mladen Jovičič je namreč lastnikom zagrozil: »Borili se bomo z vso močjo, da je ne boste uničili.« (Luke Koper, namreč.) Njegova grožnja je bila v resnici opozorilo zadnje – »mrtve« – straže, ki je skrajno nezaupljiva do slovenske politične elite, elite domnevnih lastnikov. Za trenutek se je zazdelo, da je zdravo samoupravljanje lahko bistveno bolj učinkovito od sprevržene politične kuhinje.

Zakaj je v Luki Koper treba imenovati petega člana uprave, vedo samo tisti, ki se motovilijo okrog državnih jaslí. Podoben vtis smo dobili po petkovi seji nadzornikov s slovitim Hartmutom Mehdornom o vključevanju Luke Koper v logistični holding. Tudi v tem primeru so samoupravljavci (sindikati) postavili »mrtvo« stražo. Spet se pogovarjamo o sholastičnih temah, o tem, koliko slovenskih logističnih podjetij lahko pleše na konici ene igle, Mehdorn s sinergičnimi frazami prepričuje prepričane, državni prostorski načrt za pristanišče je v italijanskem »koncentracijskem taborišču«, vrednost delnice pada, konkurenca ne spi, posli v Luki pa k sreči še dobro tečejo.

Lastniki se nadvse zavzeto ukvarjajo s temami, ki lepo zvenijo, in odvrtačajo pozornost od pravih problemov, pristaniška barka pa blodi po močvirnatih labirintih na novo odkrite pristaniške uprave. Res ni treba biti zelo pameten. Koprsko pristanišče je gibčnejše od tržaškega in reškega, ker že vsaj dvajset let nima pristaniške uprave. Luki zato ni bilo treba čakati državnega proračuna, političnih usklajevanj, prostorskih načrtov ... Politika se je, jasno, tudi v preteklosti vpletala v Luko, toda zmeraj z distanco in vsemu etatizmu navkljub prepuščala glavno besedo menedžmentu. Zdaj pa se zdi menedžment povsem nebogljen ob ljubljanskih političnih zmajih.

Prelomilo se je je pri Andreju Bajuku, ki je spremenil prej temeljito premišljeno luško lastniško strukturo, ker je hotel Luko prodati Nemcem. Država je dotlej imela 49 odstotkov prednostnih in samo dva odstotka navadnih delnic. Celotno pristaniško infrastrukturo, ki jo vrednotijo na 400 milijonov evrov in več, je pristaniško podjetje zgradilo s svojim delom. Zdaj je državna, beri – politična. Celo železniško progo do Divače je Luka Koper gradila pretežno sama. Zato zaposleni ne prenašajo pravljic o sinergijah v holdingih, ne prenašajo nacionalizacije, ki so jo s pretvorbo prednostnih delnic v navadne izpeljali Bajukovi, poteze, ki je dokončno omogočila maksimalno vpletanje državne politike v občutljivo področje Luke Koper. Samo takšna nacionalizacija, politizacija in končno še pristaniška uprava s holdingom vred je še manjkala. Zdaj pa pogledite, s čim vse se zadnja leta ukvarjajo državni lastniki Luke Koper in kam pelje ta barka! Samo lani so za vodenje in nadzor družbe odšteli najmanj 830.000 evrov.